

COLLECTION OF SCIENTIFIC PAPERS

ISSUE
№62

3RD INTERNATIONAL SCIENTIFIC
AND PRACTICAL CONFERENCE

**SCIENCE,
TECHNOLOGY
AND INDUSTRY
IN THE DIGITAL AGE**

MARCH 18-20, 2026
HAMBURG, GERMANY

адже освітній процес виходить далеко за межі передачі знань. Наприклад, ШІ не зможе сформувати в учнів соціальні навички, спираючись на власний життєвий досвід, ШІ не вміє гнучко адаптувати підходи до кожної дитини із застосуванням щирих емоцій. Загалом, надмірне покладання на ШІ і сліпа довіра до нього може негативно впливати на розвиток самостійного мислення, послаблювати творчі здібності, викликати залежність від технологій та, зрештою, уповільнювати розвиток практичних вмінь учнів.

Тому за правильних підходів ШІ – це справжній шанс не просто вдосконалити навчання, а переосмислити модель освіти в цілому, зробивши її більш актуальною, гнучкою та справді корисною для дітей, які живуть у новій цифровій реальності.

Список використаних джерел

1. Бойко А., Кривонос М. Вплив штучного інтелекту на якість освіти. Науковий пошук молодих дослідників : зб. наук. пр. студентів, магістрантів та викл. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2025. Вип. 18. С. 237-240.
2. Концепція розвитку штучного інтелекту в Україні : розпорядження Кабінету Міністрів України від 02 груд. 2020 р. № 1556-р. URL: <https://cutt.ly/kwDG2MG8> (дата звернення: 13.03.2026).
3. Кривонос О. М. Використання ШІ в програмуванні. Збірник тез доповідей наукової конференції викладачів та молодих науковців Житомирського державного університету імені Івана Франка з нагоди Днів науки, 16-17 трав. Житомир : Житомир. держ. ун-т ім. І. Франка, 2024. С. 596-599.
4. Спирін О. М. Цифрова трансформація освіти: штучний інтелект у сучасному освітньому просторі : наук. доповідь загальним зборам НАПН України «Цифрова трансформація освіти: штучний інтелект у сучасному освітньому просторі», 21 листоп. 2025 р. Вісник Національної академії педагогічних наук України. 2025. Т. 7, № 2. С. 1–9.

МОВНИЙ СТАНДАРТ ОФІЦЕРА: ВІД ТАКТИЧНОГО РІВНЯ ДО ГЛОБАЛЬНОГО ЛІДЕРСТВА

Ільченко Анна Іванівна

доктор філософії, доцент

Кафедра мовної підготовки факультету лідерства

Інститут воєнно-морських сил

Одеська національна морська академія, Україна

У сучасних реаліях повномасштабної війни та інтенсивної інтеграції Збройних Сил України до євроатлантичного безпекового простору, англійська мова перестала бути виключно елементом загальної освіченості. Вона трансформувалася у критичну складову бойової спроможності [6]. Мовний стандарт сучасного офіцера — це комплексна багатоступенева система

комунікативних навичок, яка еволюціонує від базового розуміння команд на тактичному рівні до здатності приймати стратегічні рішення та здійснювати глобальне лідерство у багатонаціональному середовищі.

Тактичний рівень: точність, глосарії та виживання

На тактичному рівні володіння англійською мовою означає виживання, оперативність та сумісність. В умовах воєнного стану підготовка офіцерів вимагає максимальної практичності та швидкої адаптації до стандартів НАТО [7]. Для майбутніх командирів, зокрема військових моряків та піхотинців, критично важливим є безпомилкове розуміння наказів, ведення радіообміну та координація дій в умовах жорсткого дефіциту часу та бойового стресу. Специфіка підготовки офіцерів Військово-Морських Сил України яскраво демонструє цю потребу: безпека мореплавства та синхронізація зусиль у багатонаціональних операціях вимагають абсолютного володіння тактичними сигналами та протоколами зв'язку [14]. Наприклад, під час спільних маневрів, операцій з огляду підозрілих суден (VBSS – Visit, Board, Search, and Seizure) або конвоювання, курсанти та офіцери мають не просто розуміти англійську, а миттєво реагувати на формалізовані команди союзників. Будь-яке відхилення від правила «військової лаконічності» (military brevity) у радіообміні може призвести до навігаційних інцидентів або зриву бойового завдання.

Фундаментом для досягнення такої комунікативної точності є системна розробка та впровадження стандартизованих англо-українських глосаріїв військової та військово-морської термінології. Створення актуального словникового апарату — це безперервний процес, адже єдине тлумачення понять усуває смертельно небезпечну двозначність у критичних ситуаціях. Наприклад, хибне перенесення побутового значення на терміни «cover» (укриття, що захищає від вогню) та «concealment» (маскування, що лише приховує від візуального спостереження), або неточне розуміння «rules of engagement» (правил застосування зброї) несе пряму загрозу життю особового складу. Саме тому формування лексичної бази має бути невід'ємною частиною мовної підготовки у військових академіях.

Ефективне засвоєння цієї специфічної лексики найкраще відбувається через активні методи навчання: рольові ігри, тактичні симуляції та відпрацювання сценаріїв у наближених до реальності умовах [11]. У контексті підготовки військово-морських фахівців це реалізується через заняття, де курсанти відпрацьовують комунікацію на імпровізованому містку корабля, віддаючи команди стерновому чи доповідаючи про надводну обстановку виключно англійською мовою за допомогою стандартних морських фраз (SMCP). Цей практико-орієнтований підхід довів свою безальтернативну ефективність не лише у суто бойовій підготовці, але й у навчанні парамедиків, де швидкість та точність фахової комунікації буквально рятують життя [8]. Наочним прикладом є запит на медичну евакуацію: медик повинен за лічені секунди передати дані іноземному екіпажу гелікоптера за форматом 9-Line MEDEVAC та чітко артикулювати стан пораненого за алгоритмом M.A.R.C.H., де кожна літера та цифра має вирішальне значення.

Трансформація освітніх моделей у цифрову епоху

Перехід офіцера від тактичного виконавця до лідера оперативного рівня вимагає системних змін у методології викладання у вищих військових навчальних закладах. Сучасні університети повинні впроваджувати класифікаційний аналіз освітніх моделей для забезпечення найвищої якості підготовки управлінських кадрів [5]. В епоху цифрової грамотності класичні підходи (такі як робота з друкованими посібниками та статичними текстами) стрімко доповнюються новітніми інструментами [3]. На практиці це означає перехід до спеціалізованих систем управління навчанням (LMS, наприклад, платформи ILIAS, що активно використовується в країнах НАТО), які дозволяють курсантам та офіцерам отримувати доступ до інтерактивних навчальних баз 24/7.

Доведено, що застосування цифрових технологій значно підвищує ефективність засвоєння англійської мови здобувачами складної фахової освіти [1]. Використання програм для інтервального повторення (Spaced Repetition Systems) для запам'ятовування термінології, VR-тренажерів для симуляції радіообміну на містку корабля або застосунків для аудіювання в умовах шумових перешкод дозволяє перетворити рутинне заучування на динамічний і максимально наближений до реальності процес.

Більше того, вплив сучасних засобів зв'язку та цифрових медіа трансформує саму граматику та стилістику спілкування, що обов'язково слід враховувати при навчанні офіцерів принципу «military brevity» (військової лаконічності) [2]. Звичка до коротких текстових повідомлень у повсякденному житті корелює з військовою вимогою мінімізувати час перебування в ефірі. Навчання «military brevity» сьогодні передбачає відмову від складних граматичних конструкцій на користь стандартизованих форматів повідомлень (наприклад, звітів SITREP або форматів цілевказівки), де курсанти вчаться передавати максимальний обсяг даних найменшою кількістю слів, використовуючи загальноприйняті акроніми НАТО.

Дистанційне викладання, яке стало нагальною необхідністю в умовах пандемій та воєнного стану, сьогодні довело свою здатність забезпечувати безперервність освітнього процесу без втрати якості [9]. Для офіцерів і моряків, які перебувають у зоні бойових дій, на ротації або виконують завдання у морі, дистанційні та асинхронні курси є єдиною можливістю підтримувати рівень мовної компетентності. Створення адаптивних онлайн-модулів дозволяє слухачам опрацювати матеріали з урахуванням нестабільного зв'язку та ненормованого графіка служби.

Новітні виклики також змушують наукову та педагогічну спільноту аналізувати лінгвістичні рубікони: зокрема, досліджувати потенціал штучного інтелекту як носія мови та асистента у навчальному процесі [4]. Штучний інтелект вже сьогодні здатний генерувати унікальні сценарії для командно-штабних ігор, виступати в ролі віртуального співрозмовника (імітуючи іноземного диспетчера порту або командира союзного підрозділу) та забезпечувати миттєвий зворотний зв'язок щодо вимови. Крім того, інтеграція

нейромереж в аналіз текстів суттєво пришвидшує процес укладання актуальних англо-українських військових глосаріїв, дозволяючи викладачам оперативно оновлювати навчальні матеріали відповідно до найновіших термінологічних змін у доктринах Альянсу.

Стратегічний рівень та глобальне лідерство

Вищий пілотаж мовного стандарту офіцера — це стратегічний рівень командування. Тут комунікативна компетенція, яка цілеспрямовано формувалася в освітньому процесі та інтегрувалася з фаховими дисциплінами (наприклад, через предметно-мовне інтегроване навчання на кафедрах стратегії, національної безпеки та оперативного мистецтва) [13], стає потужним інструментом військової дипломатії. На рівні об'єднаних штабів, багатонаціональних оперативних груп (Joint Task Forces) та центрів передового досвіду НАТО мовна підготовка є ключовим елементом академічного військового співробітництва. Вона дозволяє українським офіцерам не лише ефективно переймати західний досвід планування масштабних операцій, але й безпосередньо інтегрувати унікальний український бойовий досвід — зокрема, щодо ведення асиметричних дій на морі та суходолі, застосування інноваційних безпілотних систем і протидії гібридним загрозам — у міжнародні військові доктрини [15].

Лідерство на стратегічному рівні вимагає глибокого розуміння людського фактора, що зумовлює зміну парадигми викладання. Новітні антропологічні рішення у навчанні мови дозволяють адаптувати освітній процес до специфічних психологічних та когнітивних потреб дорослих військовослужбовців вищої ланки з реальним бойовим досвідом [10]. Такий підхід (військова андрагогіка) передбачає відхід від жорсткого академізму на користь гнучкого, суб'єкт-суб'єктного навчання, де слухач є рівноправним учасником процесу. Враховуючи колосальний рівень фізичного та емоційного навантаження командирів, надзвичайно важливою складовою підготовки стає навіть профілактика психосоматичних розладів, що виникають внаслідок бойового стресу та вигоряння. Це може успішно реалізовуватися через емпатичну педагогічну комунікацію, створення довірливого середовища та психологічну підтримку безпосередньо у навчальному процесі, де викладач допомагає зняти комунікативні бар'єри та знизити тривожність [12].

На відміну від тактичної ланки, офіцер-лідер стратегічного рівня повинен вільно оперувати не лише військово-технічною термінологією, а й понятійним апаратом геополітики, міжнародного права та макроекономіки. Він має вміти філігранно вести переговори з представниками оборонних відомств країн-союзниць, модерувати стратегічні штабні брифінги, узгоджувати складні питання військово-цивільного співробітництва (CIMIC) та аргументовано переконувати міжнародних партнерів у доцільності ухвалених оперативних рішень. На цьому етапі бездоганна англійська мова перестає бути просто засобом передачі інформації; використовуючи її як зброю стратегічного впливу, лідер формує довіру та здійснює ефективне управління коаліційними силами в умовах глобальних безпекових криз.

Висновок

Мовний стандарт офіцера Збройних Сил України — це динамічна траєкторія професійного розвитку. Вона бере початок від чіткої тактичної комунікації, закріпленої через фахові глосарії та симуляційні тренінги, і простягається до гнучкого стратегічного мислення на рівні глобального лідерства. Формування цієї комплексної іншомовної компетентності є запорукою успішної інтеграції українського війська у структури НАТО та гарантією здатності офіцерського корпусу перемагати як на полі бою, так і за столом міжнародних переговорів.

Список використаних джерел

1. Levitskaia, A. (2024). The impact of digital technologies on the effectiveness of english language learning by medical students. [Вплив цифрових технологій на ефективність вивчення англійської мови медичними студентами.] Amazonia Investiga, 12(71), 284-292.
2. Levytska A. Changes in english grammar under the influence of text messaging and social media XXXVII international scientific and practical conference «Modern Problems of Science and Technology: Prospects for Further Development» September 4-6, Bergen, Norway 2024. 127-133 p. див
3. Levytska A. English Language in the Digital Literacy Era Challenges for Teaching and Learning XXXVIII international scientific and practical conference «Development of Modern Science: State, Problems and Prospects» Septembe 11-13 Brno, Czech Republic 2024. с.151-154 див
4. Levytska A. Linguistic rubicon: Can artificial intelligence be a bearer of language? Modern trends in the development of economy, technology and industry 15/02/2024 Canada, Toronto – с. 114-115 див
5. Батаєва К. В. Класифікаційний аналіз освітніх моделей у сучасних університетах як фактор забезпечення якості вищої освіти //освітні платформи як сучасний інструментарій висококваліфікованого викладача. – С. 51.
6. Ільченко А.І. Англійська мова як складова бойової спроможності: трансформація підготовки офіцерів ЗСУ в реаліях сучасної війни Modern science: research, economy, and innovation. Collection of Scientific papers with proceeding of the 4th international scientific and practical conference. січень 21-23, 2026. Загреб, Хорватія с.227-231
7. Ільченко А.І. Мовна підготовка офіцерів ЗСУ в умовах воєнного стану: виклики, досвід та стратегічні перспективи впровадження стандартів НАТО Global trends in science, trcnology and economy Collection of Scientific papers with proceeding of the 4th international scientific and practical conference січень 14-16, 2026. Грац, Австрія с.288-292
8. Ільченко А.І. Навчання професійної англомовної комунікації парамедиків: практико-орієнтований підхід 2nd International Scientific and Practical Conference «Innovative Approaches in Modern Science and Technology» 18.06.25 Португалія, Лісабон с. 275-279 див